

OPROEP VOOR HALFJAARLIJKSE CONTROLE OF UITGIFTE VAN TANDARTSKAARTEN?

H. B. RUSSEL

Inleiding

Aanleiding tot dit onderzoek was de beëindiging door het Algemeen Mijnwerkersfonds van de Steenkolenmijnen in Limburg (A.M.F.) van het oproepsysteem voor haar gesaneerde patiënten, waarmede deze ieder halfjaar verzocht werden te verschijnen voor controle van het gebit. Zij werden hiertoe in het verleden schriftelijk opgeroepen door middel van een briefkaart met daarop de volgende tekst (afb. 1):

Brunssum, datum poststempel.

Hierdoor delen wij U mede dat wij U in de komende week op een der spreekuren verwachten in de tandheelkundige polikliniek te Brunssum, v. Ruysdaelstraat, Kantoor A.M.F., kamer A voor halfjaarlijks onderzoek van Uw gebit.

Bij verhindering moet daarvan bericht worden gezonden aan de Agent of de Tandarts.

Daar van te voren niet vaststaat of behalve controle ook behandeling moet plaats vinden, kunnen in afwijking van de regel voor deze controles geen afspraken gemaakt worden.

N.B. Deze kaart en het groene legitimatiebewijs meebrengen. De Tandarts,
Dr H. B. Russel

Spreekuren			Spreekuren		
	v.m.	n.m.		v.m.	n.m.
Maandag	9-10	2-3	Donderdag	9-10	2-3 4.30-5.30*
Dinsdag	9-10	2-3 4.30-5.30*	Vrijdag	9-10	2-3
Woensdag	9-10	2-3 alleen kinderen			

*Uitsluitend voor fondsleden die in verband met de dienst niet op de gewone spreekuren kunnen komen.

Afb. 1. Oproepkaart.

Aan de ene kant had dit systeem het voordeel dat het verstoren van oproepen kon worden uitgesteld bij afwezigheid van de tandarts (vakantie, ziekte, etc.), zodat de patiënten een vergeefse gang naar hem bespaard werd. Aan de andere kant was het kostbaar niet alleen vanwege de porti, maar vooral vanwege het vele werk dat het twee maal per jaar uitschrijven van de kaarten vergde van de administratie. Daarnaast werd de eigen verantwoordelijkheid van de patiënt voor zijn gebitsonderhoud door dit systeem niet bevorderd.

Bovendien kon nooit worden achterhaald of de patiënten die zich niet voor controle meldden in de op de oproepkaart vermelde week, deze kaart wel hadden ontvangen, of zij het toch nog vergeten waren of dat zij om welke reden dan ook aan deze oproep geen gehoor konden of wilden geven.

Deze groep „verzakers” werd daarom in eerste instantie een maand respijt gegeven. Ná deze maand werd hen nogmaals een oproepkaart toegezonden, die nu om de aandacht van de betrokkene te vergroten bovendien voorzien was van een rood stempel: „tweede en laatste oproep”.

Na beëindiging van bovenvermeld systeem werd door het

A.M.F. overgegaan tot het uitreiken van saneringsverklaringen (tandartskaarten).

Dit in navolging van de reeds lang door de andere ziekenfondsen gevolgde gedragslijn, waarbij deze aan hun verzekerden bedoelde kaarten verstrekken wanneer zij tandheelkundig gesaneerd zijn d.w.z. wanneer alle gebits-elementen die niet meer behouden kunnen blijven, benevens alle wortelresten zijn verwijderd, wanneer de mond vrij is van tandsteen en van tandvleesaandoeningen en wanneer alle met spiegel en sonde waarneembare caviteiten zijn gerestaureerd. Bij dit systeem dienen de patiënten zelf het tijdstip in het oog te houden waarop zij zich voor halfjaarlijkse controle bij de tandarts dienen te melden. Komen deze patiënten na een half jaar terug voor controle, dan dienen deze zelfde maatregelen weer in acht genomen te worden als bij nieuw te saneren patiënten, alvorens de saneringsverklaring voor verlenging kan worden afgetekend.

Om op de spreekuren een betere spreiding te bereiken, werden de gesaneerden door het A.M.F. in twee groepen verdeeld, waarvan de ene groep gedurende de eerste helft en de andere groep gedurende de tweede helft van de voor haar geldende maand voor controle werden verwacht. Afbeelding 2 geeft deze saneringskaart weer:

TANDARTSKAART
(Saneringsbewijs)

ALGEMEEN MIJNWERKERSFONDS
VAN DE
STEENKOLENMIJNEN IN LIMBURG
HEERLEN AKERSTRAAT 92

Fondsnr. _____
 Gesaneerd op _____
 Tandh.Pol. _____
 Controlemaanden _____ / _____

U wordt voor controle bij de tandarts terugverwacht in:

Maand	Jaar	Tijdvak	Tijdvak	Parasit Tandarts
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	
		Vóór de 15e	Na de 15e	

Aan _____
 Geb.datum _____

(Langs deze lijn voornam)

Afb. 2. Tandartskaart.

Deze wijziging bood een unieke gelegenheid om bij een zelfde gesaneerd patiëntenbestand nader te onderzoeken of beide systemen vóór- of nadelen ten opzichte van elkaar hebben m.a.w. of de opkomst bij het ene systeem groter is dan bij het andere. Om een vergelijking met het oude systeem nog verder te kunnen doortrekken werd er in het kader van dit onderzoek toe overgegaan om de „verzakers” van het nieuwe systeem eveneens een maand na het verstrijken van het einde van de controleperiode een herinneringskaart te sturen. Ditmaal werd de kaart voorzien van een rood stempel: „laatste oproep”. Aan de hand van de verzamelde gegevens is getracht een antwoord te geven op de navolgende vragen.

Is er:

1. Bij mannen een significant verschil in stiptheid van opkomst tussen het oude en nieuwe systeem?
 - A. Zonder oproepkaart in het nieuwe systeem.
 - B. Met oproepkaart in het nieuwe systeem.
2. Bij vrouwen een significant verschil in stiptheid van opkomst tussen het oude en nieuwe systeem?
 - A. Zonder oproepkaart in het nieuwe systeem.
 - B. Met oproepkaart in het nieuwe systeem.
3. In het oude systeem een significant verschil in stiptheid van opkomst tussen mannen en vrouwen?
4. In het nieuwe systeem een significant verschil in stiptheid van opkomst tussen mannen en vrouwen?
5. In de leeftijdsopbouw van gesaneerde patiënten een significant verschil tussen mannen en vrouwen?

Onderzoekmateriaal en methode

Ter beantwoording van bovengestelde vragen werd een

onderzoek ingesteld bij een willekeurige groep A.M.F.-verzekerden, woonachtig in Brunssum en omgeving. Onder hen bevonden zich 680 gesaneerden, samengesteld uit 336 mannen en 344 vrouwen. In de loop van het onderzoek breidde de groep gesaneerde patiënten zich uit met 40 mannelijke en 34 vrouwelijke patiënten.

In dezelfde periode verminderde de onderzochte groep met 48 mannen en 43 vrouwen. De uiteindelijke groep personen werd gevormd door 328 mannen en 355 vrouwen. De onderzochte patiënten werden naar gelang hun leeftijd ingedeeld in met 5 jaren oplopende categorieën, n.l. <11 jaar, 11-16 jaar, 16-21 jaar, 21-26 jaar, 26-31 jaar, 36-41 jaar, 41-46 jaar, en >46 jaar. Om een inzicht te krijgen in de stiptheid van reageren werd een tijdsindeling gemaakt in perioden van één week.

Resultaten

De uitkomsten van het onderzoek zijn gerangschikt in een overzicht, dat een recapitulatie geeft van de als bijlage opgenomen toetsingen 1 t/m 7. Gezien de aard van de vergelijkingen is bij de statische toetsing in dit onderzoek steeds gebruik gemaakt van de chi-kwadrat-toets (χ^2).

Toetsing tussen:	χ^2 berekend	Tabel 0.95	Vershil	Toetsing
I. STIPTHEID VAN OPKOMST				
1. OUDE-NIEUWE systeem bij mannen				
A. Zonder laatste oproep (in nieuwe systeem)	45.99	11.07	significant	1A
B. Met laatste oproep (in nieuwe systeem)	19.31	11.07	significant	1B
2. OUDE-NIEUWE systeem bij vrouwen				
A. Zonder laatste oproep (in nieuwe systeem)	41.70	11.07	significant	2A
B. Met laatste oproep (in nieuwe systeem)	20.43	11.07	significant	2B
3. MANNEN-VROUWEN (in oude systeem)	5.60	12.59	niet significant	3
4. MANNEN-VROUWEN (in het nieuwe systeem)	4.46	11.07	niet significant	4
II. LEEFTIJDOPBOUW				
5. MANNEN-VROUWEN (totaal)	25.89	15.51	significant	5
6. MANNEN-VROUWEN (op tijd in oude systeem)	17.86	15.51	significant	6
7. MANNEN-VROUWEN (op tijd in nieuwe systeem)	43.10	15.51	significant	7

Recapitulatie van de toetsingen (χ^2 -toets).

Uit de verkregen gegevens kon statistisch het navolgende worden vastgesteld:

1. Bij mannen is in stiptheid van opkomst tussen beide systemen een significant verschil. In het oude systeem was de opkomst aanmerkelijk beter (toetsing 1A).
2. Ondanks het verzenden van een tweede oproepkaart aan de „verzakers” blijft er bij de mannen een significant verschil bestaan in stiptheid van opkomst tussen het oude en nieuwe systeem. Dit verschil is evenwel aanmerkelijk kleiner (toetsing 1B).
3. Ook bij vrouwen is er een significant verschil in stiptheid van opkomst tussen beiden systemen; in het oude systeem was de opkomst aanzienlijk beter (toetsing 2A).
4. Evenals bij de mannen is geconstateerd, blijft er ook bij de vrouwen ondanks de toezending van een tweede oproepkaart aan de „verzakers” een significant verschil bestaan, zij het in mindere mate (toetsing 2B).
5. In het oude systeem is geen significant verschil in stiptheid van opkomst tussen mannen en vrouwen (toetsing 3).

Toetsing 1A.

Ho: Bij mannen is géén verschil in stiptheid van opkomst tussen het oude en het nieuwe systeem.

Tijdstip van opkomst (2 weken)	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	het oude systeem	het nieuwe systeem	het oude systeem	het nieuwe systeem
op tijd	253	213	236	230
1 week na controleperiode	25	26	26	25
2 weken na controleperiode	8	15	11	11
3 weken na controleperiode	17	8	13	13
4 weken na controleperiode	25	12	19	18
„verzakers”	8	54	31	31
Totaal	336	328	336	328

$\chi^2 = 45.99$ d.f. = 5 p < 0.005 Ho: verwerpen.

Toetsing 1B.

Ho: Bij mannen is géén verschil in stiptheid van opkomst tussen het oude en het nieuwe systeem, indien men vier weken na beëindiging van de controleperiode een oproepkaart stuurt.

Tijdstip van opkomst (2 weken)	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	het oude systeem	het nieuwe systeem	het oude systeem	het nieuwe systeem
op tijd	253	213	236	230
1 week na controleperiode	25	26	26	25
2 weken na controleperiode	8	15	11	11
3 weken na controleperiode	17	8	13	13
4 weken na controleperiode	25	52	39	38
„verzakers”	8	14	11	11
Totaal	336	328	336	328

$\chi^2 = 19.31$ d.f. = 5 p < 0.005 Ho: verwerpen.

Toetsing 2A.

Ho: Bij vrouwen is géén verschil in stiptheid van opkomst tussen het oude en het nieuwe systeem.

Tijdstip van opkomst (2 weken)	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	het oude systeem	het nieuwe systeem	het oude systeem	het nieuwe systeem
op tijd	279	230	258	251
1 week na controleperiode	19	25	22	22
2 weken na controleperiode	4	19	12	11
3 weken na controleperiode	13	13	13	13
4 weken na controleperiode	20	8	14	14
„verzakers”	9	40	25	24
Totaal	344	335	344	355

$\chi^2 = 41.70$ d.f. = 5 p < 0.005 Ho: verwerpen.

Toetsing 2B.

Ho: Bij vrouwen is géén verschil in stiptheid van opkomst tussen het oude en het nieuwe systeem, indien men vier weken na beëindiging van de controleperiode een oproepkaart stuurt.

Tijdstip van opkomst (2 weken)	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	het oude systeem	het nieuwe systeem	het oude systeem	het nieuwe systeem
op tijd	279	230	258	251
1 week na controleperiode	19	25	22	22
2 weken na controleperiode	4	19	12	11
3 weken na controleperiode	13	13	13	13
4 weken na controleperiode	20	32	26	26
„verzakers”	9	16	13	12
Totaal	344	335	344	355

$\chi^2 = 20.43$ d.f. = 5 $p < 0.005$ Ho: verwerpen.

Toetsing 3.

Ho: In het *oude* systeem is géén verschil in stiptheid van opkomst tussen mannen en vrouwen.

Tijdstip van opkomst (1 week)	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
op tijd	163	193	176	180
1 week later	90	86	87	89
2 weken later	25	19	22	22
3 weken later	8	4	6	6
4 weken later	17	13	15	15
5 weken later	25	20	22	23
„verzakers”	8	9	8	9
Totaal	336	344	336	344

$\chi^2 = 5.60$ d.f. = 6 $0.25 < p < 0.50$ Ho: niet verwerpen.

6. In het nieuwe systeem is geen significant verschil in stiptheid van opkomst tussen mannen en vrouwen (toetsing 4).

7. In de leeftijdsopbouw tussen alle in het onderzoek betrokken gesaneerde mannen en vrouwen bestaat een significant verschil. De gemiddelde leeftijd van de vrouwen is 24.1 jaar; die van de mannen 26.4 jaar (toetsing 5).

Toetsing 4.

Ho: In het *nieuwe* systeem is géén verschil in stiptheid van opkomst tussen mannen en vrouwen.

Tijdstip van opkomst (2 weken)	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
op tijd	213	230	219	224
1 week later	26	25	25	26
2 weken later	15	19	17	17
3 weken later	8	13	10	11
4 weken later	12	8	10	10
„verzakers”	54	40	47	47
Totaal	328	335	328	335

$\chi^2 = 4.46$ d.f. = 5 $0.25 < p < 0.50$ Ho: niet verwerpen.

Toetsing 5.

Ho: Tussen de mannen en vrouwen betrokken bij het onderzoek, is geen verschil in leeftijdsopbouw.

Leeftijdsgroep	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
< 11 jaar	7	19	13	13
11–16 jaar	65	90	76	78
16–21 jaar	77	54	65	66
21–26 jaar	18	28	23	23
26–31 jaar	38	34	36	37
31–36 jaar	32	45	38	39
36–41 jaar	36	29	32	33
41–46 jaar	33	28	30	31
> 46 jaar	22	8	15	15
Totaal	328	335	328	335

$\chi^2 = 25.89$ d.f. = 8 $p < 0.005$ Ho: verwerpen.

8. In het oude systeem is een significant verschil in de leeftijdsopbouw tussen mannen en vrouwen die op tijd zijn gekomen (periode van één week). Vermindert men het vertrouwensniveau dan is er geen significant verschil meer in leeftijdsopbouw, dit wil zeggen dat er aanmerkelijk minder verschil is in leeftijdsopbouw in het oude systeem tussen mannen en vrouwen die op tijd gekomen zijn dan in het nieuwe systeem bij het totale bestand (toetsing 6).

Toetsing 6.

Ho: In het oude systeem is géén verschil in de leeftijdsopbouw tussen de mannen en vrouwen die op tijd gekomen zijn (periode van één week).

Leeftijdsgroep	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
< 11 jaar	5	16	9	11
11-16 jaar	41	61	47	55
16-21 jaar	37	33	32	38
21-26 jaar	10	18	13	15
26-31 jaar	14	15	13	16
31-36 jaar	11	19	14	16
36-41 jaar	12	15	12	15
41-46 jaar	22	10	15	18
> 46 jaar	11	6	8	9
Totaal	163	193	163	193

$\chi^2 = 17.86$ d.f. = 8 $0.01 < p < 0.05$ Ho: verwerpen.

9. In de leeftijdsopbouw tussen mannen en vrouwen die in het nieuwe systeem op tijd gekomen zijn, bestaat een significant verschil (toetsing 7).

Toetsing 7.

Ho: In het nieuwe systeem is géén verschil in leeftijdsopbouw tussen mannen en vrouwen die op tijd gekomen zijn (periode van 2 weken).

Leeftijdsgroep	Waargenomen frequenties		Te verwachten frequenties	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
< 11 jaar	4	13	7	8
11-16 jaar	41	58	39	42
16-21 jaar	39	34	29	31
21-26 jaar	9	20	11	13
26-31 jaar	30	26	22	24
31-36 jaar	23	33	22	24
36-41 jaar	26	24	19	21
41-46 jaar	24	16	15	17
> 46 jaar	17	6	9	10
Totaal	213	230	213	230

$\chi^2 = 43.10$ d.f. = 8 $p < 0.005$ Ho: verwerpen.

Adres: Dr. H. B. Russel,
Mookse Baan 21,
Groesbeek.

VERENIGINGSVERSLAGEN EN MEDEDELINGEN

HET IVOREN KRUIS

J. T. Stuij †

Op 5 maart 1970 is tandarts J. T. Stuij ('s-Gravenhage), erelid en oud-voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Mond- en Tandhygiëne „Het Ivoren Kruis”, overleden.

De sociale bewogenheid van de overledene, zijn joviale toewijding aan de landelijke bestuursactiviteiten op preventief tandheelkundig gebied en zijn grote werkkraft, waren bovenal gericht op de Nederlandse jeugd.

Het is vooral ook aan zijn noeste werk te danken, dat men aan de bestrijding van het tandbederf, vooral bij deze jeugd het grootste gezondheidsprobleem vormend, meer aandacht is gaan besteden.

De overheid erkende de vele verdiensten van collega Stuij onder meer door hem tien jaar geleden te benoemen tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

NEDERLANDSE A.R.P.A.

Samenstelling van het bestuur

Het bestuur van de Nederlandse A.R.P.A. is, tijdens de ledenvergadering op 28 februari 1970, voor dit jaar als volgt samengesteld:

Voorzitter: J. H. N. Pameijer,

Vice-voorzitter: A. Grevers,

1e secretaris: G. J. van Campen, Gitaarstraat 29, Nijmegen,

2e secretaris: Prof. D. F. Veldkamp,

Penningmeester: L. J. A. van Schijndel,

Assessor: H. Brouwer.

NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

Verslag 203e ledenvergadering

Op donderdag 12 maart vond te Utrecht de voorjaarsvergadering 1970 van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap plaats.